

Farklılaştırılmış Ev Ödevi

Doç. Dr. Süleyman AVCI

Doç. Dr. Süleyman AVCI

FARKLILAŞTIRILMIŞ EV ÖDEVİ

ISBN 978-625-8044-84-3

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Nisan 2022, Ankara

Yayın-Proje: Nisanur Uzunlu
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Doç. Dr. Süleyman AVCI

Doç. Dr. Süleyman Avcı, 1978 yılı Kahramanmaraş ili Andırın ilçesi doğumludur. Lisans eğitimini 2000 yılında Marmara Üniversitesi, Sağlık Eğitim Fakültesi, Sağlık Eğitimi bölümünde, Yüksek Lisans eğitimini 2003 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim alanında tamamladı. Doktora derecesini Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2008 yılında aldı. Akademik hayatına 2001 yılında Marmara Üniversitesi, Sağlık Eğitim Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak başladı. 2010 yılında Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında öğretim görevlisi, 2013 yılında yardımcı doçent oldu. Doçentlik unvanını 2016 yılında Eğitim Programları ve Öğretim alanında aldı. Yazar halen Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmakta olup, lisans ve yüksek lisans kademelerinde ders vermektedir. Yazar, farklılaştırılmış öğretim, öğretimde bireysel farklılıklar, öğrenmeyi etkileyen faktörler konularında araştırmalarını sürdürmektedir.

ORCID No: 0000-0003-3185-3914

Seçilmiş Yayınları

- Avcı, S., Yuksel, A., Soyer, M., & Balıkcıoğlu, S. (2009). The cognitive and affective changes caused by the differentiated classroom environment designed for the subject of poetry. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 9(3), 1069-1084.
- Avcı, S., & Yuksel, A. (2011). Cognitive and affective contributions of the literature circles method on the acquisition of reading habits and comprehension skills in primary level students. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 11(3), 1295-1300.
- Avcı, S. (2013). Relations between self regulation, future time perspective and the delay of gratification in university students. *Education*, 133(4), 525-537.
- Avcı, S., & Yüksel, A. (2018). *Farklılaştırılmış öğretim teori ve uygulama* (4. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

ÖN SÖZ

Bu kitap, yazarın farklılaştırılmış öğretim konusundaki uzun yıllara dayanan çalışmalarını, bilgi birikimini alanda görev yapan öğretmenler, öğretmen adayları, öğretmen yetiştirme alanındaki akademisyenler ve akademisyen adayları ile paylaşma isteğinin ürünüdür. Konu itibarıyla bir ilk özelliği taşıyan kitaptaki öneriler, öğretmenler tarafından sınıflarına kolaylıkla uygulanabilir yapıdadır. Öğretmen eğitimi alanında çalışan akademisyenler kitabı, “Öğretim İlke ve Yöntemleri” ve “Özel Öğretim Yöntemleri” derslerinde kaynak yayın kullanabileceği gibi, kendi derslerinin tasarımında ve araştırmaları için fikir verici kaynak olarak da kullanılabilir. Kitap içerisinde yer alan tüm farklılaştırılmış ev ödevi yöntemleri, öğrenen merkezli uygulamaları temel alan sınıflar oluşturmak isteyen eğitimciler için farklı alternatifler sunmaktadır.

Bu kitabın ortaya çıkışı gerekçesini, ev ödevi temele alınarak yürütülen araştırma makalelerinde sonuçların ortaya konulmasından sonra uygulayıcılara yönelik yapılan öneriler oluşturmaktadır. Makalelerde, yaşanan sorunların çözümü için öğretmenlerin belirli değişiklikler yapması önerilmektedir. Bununla birlikte literatürde önerilerin bütüncül bakış açısıyla nasıl hayta geçirilmesi gerektiğine ilişkin bir çalışma bulunmamaktadır. Bu kitap projesi ile öğrenen merkezli eğitimlerde ev ödevlerinin nasıl olması gerektiği, farklılaştırılmış öğretim çerçevesinde ele alınmıştır. Kitabın birinci bölümünde öncelikle, günümüzde sıklıkla başvuru alan ödev uygulamalarında yaşanan sorunlar bilimsel bulgular ışığında ortaya konulmuştur. Kitabın ikinci bölümü, farklılaştırılmış öğretim uygulaması hakkında detaylı kuramsal bilgiler içermektedir. Üçüncü ve son bölümde farklılaştırılmış ev ödevinin kuramsal temelleri ortaya konulduktan sonra pratikte kullanımına ilişkin farklı yöntemler ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Bu kitap yılların deneyimi ve uzun çalışma saatlerinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Akademik gelişimimde olduğu gibi bu kitabın yazım sürecinde de her zaman yanımda olan ve beni destekleyen eşim Mine’ye, varlıklarıyla beni motive eden kızlarım Zeynep ve İrem’e teşekkür ederim.

Doç. Dr. Süleyman AVCI
ORCID No: 0000-0003-3185-3914

İÇİNDEKİLER

Doç. Dr. Süleyman AVCI	iii
Ön Söz.....	iv

1. BÖLÜM EV ÖDEVİ

Giriş.....	1
Ev Ödevinin Amaçları	3
Ev Ödevinin Avantajları ve Dezavantajları	6
Ev Ödevinin Akademik Başarıya Etkisi	9
Ev Ödevlerinde Başarıyı Etkileyen Faktörler.....	10
Ailenin Ev Ödevine Yardımı	10
Sosyo Ekonomik Durum	13
Motivasyon	14
Bireysel Farklılıklar	15
Öğretmen Davranışı	17
Ev Ödevlerinin Sağlık Üzerine Etkileri	18
Etkili Bir Ödev İçin Yapılması Gerekenler	20

2. BÖLÜM FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM

Farklılaştırılmış Öğretimin Yararları	29
Öğrenci Özellikleri.....	30
Ön Bilgi	31
İlgi	32
Öğrenme Hızı	33
Zeka Alanı.....	33
Bilişsel Yetenek	34
Öğrenme Stilleri	34
Sosyo Ekonomik Özellikler.....	35
Farklılaştırılan Öğretim Bileşenleri.....	35
İçerik	35
Süreç	36
Ürün	37
Duygular	38
Öğrenme Ortamı	39
Farklılaştırılmış Öğretim Stratejileri.....	39
Merkezler	39

İstasyonlar	40
Katlı Öğretim	41
Öğrenme Sözleşmesi.....	41
Ajanda.....	41
Öykü Temelli Öğrenme.....	42
Grup Araştırması	42
Karmaşık Öğretim	42
Program Sıkıştırma	43
Okuma Çemberi.....	43
Tersyüz Edilmiş Sınıf	44
Farklılaştırılmış Öğretimde Değerlendirme	45
Öğretim Öncesinde Kullanılan Öz Değerlendirme Teknikleri.....	47
Öğrenme Sırasında Kullanılabilecek Öz Değerlendirme Araçları.....	48
Öğretim Sonunda Kullanılan Öz Değerlendirme Araçları.....	49

3. BÖLÜM FARKLILAŞTIRILMIŞ EV ÖDEVİ

Farklılaştırılmış Ev Ödevinin Kuramsal Temelleri	53
Yakınsal Gelişim Alanı	53
Şema Teorisi.....	55
Beyin Temelli Öğrenme	56
Çoklu Zeka Kuramı.....	57
Öğrenme Stilleri Kuramı.....	57
Farklılaştırılmış Ödevin Uygulanması.....	59
Öğrenme Hızına Göre Farklılaştırılmış Ödev.....	59
Ön Bilgi Düzeyine Göre Farklılaştırılmış Ödev.....	60
Çoklu Zeka Alanı ve Öğrenme Stiline Göre Farklılaştırılmış Ödev.....	61
Farklılaştırılmış Ödev İçin Kullanılabilecek Yöntemler	62
Ödev Kontrolcüsü	62
Ajanda.....	65
Öğrenme Sözleşmesi.....	71
Proje Tabanlı Öğrenme	80
Program Sıkıştırma	85
Sonuç.....	101
Kaynakça.....	103

1. BÖLÜM

EV ÖDEVİ

Giriş

Temelde okulda öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi amacıyla tekrar edilmesi ihtiyacından doğan ev ödevinin tarihi, okullaşmaya başlar. Eğitimin yaygınlaşması ve daha kaliteli eğitim veren okullar ve daha iyi meslekler için yarışmanın başlamasıyla, öğrenciler arasında akademik başarı farkı önem kazanmaya başlamıştır. Daha çok ödev yapan öğrencinin daha başarılı olacağı beklentisi, ödevlerin niceliksel açıdan artmasına yol açmıştır. Bu anlayış o kadar çok yaygınlaşmıştır ki, çocuğunun iyi bir üniversiteyi kazanmasını bekleyen aileler, sınavlara hazırlamaya yönelik öğretim yapan ve bu doğrultuda çok test çözme ödevleri veren öğretmen ve okulları tercih eder hale gelmişlerdir.

Ev ödevi, öğretmen tarafından verilen, çoğunlukla okul dışında öğretmen kontrolü ve yönlendirmesi olmadan yapılan öğretimsel görevler olarak tanımlanabilir. Ödevler, bakış açısına göre bir öğrenme yöntemi veya dersteki eksilikleri tamamlamaya yarayan etkinlikler olarak algılanabilmektedir. Okulda öğrenme süreci öğretmen tarafından kontrol edilirken, okul dışındaki öğrenmelerin organizasyonunda ödev, kontrol mekanizması veya bir öğretim yöntemi olarak işlev görür. Okuldaki öğrenme süreci ve okul dışı öğrenme süreci, birbirini tamamlayan ve birbirini etkileyen iki farklı süreç olarak görülmelidir. Her ne kadar okul için faaliyetler daha önemli olarak görülüyor olsa ve üzerinde daha fazla durulsa da, okul dışı öğrenmenin önemini ortadan kalkmamaktadır. Okuldaki öğrenme, öğretmenin öğretim becerilerinden, kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinden, okuldaki altyapı imkanlarından, okul ikliminden, sınıftaki ilişki biçimlerinden etkilenirken, evdeki öğrenme ebeveynlerin tutumundan, öğrencinin bilgi düzeyinden, öğrenci motivasyonundan, evdeki imkanlardan ve ortamdaki dışsal uyaranlardan etkilenir. Bu değişkenlerin sayısı çok daha fazla olup burada örnek olması açısından birkaç tanesine yer verilmiştir. Okul ve evdeki öğrenmeler, öğretmen, öğrenci ve velinin işbirliği içerisinde birlikte bir takım olarak çalışmaları sayesinde en üst seviyeye ulaştırılabilir. Veliler, tutum ve davranışlarıyla öğrenme sürecinde önemli role sahiptirler. Öğretmen, öğrencilerin ihtiyaçlarını ve birey-

sel farklılıklarını dikkate alarak ödev verir, veliler evde uygun öğrenme ortamını hazırlar, öğrenciler de ödevleri yaparlar. Öğretmen ve ebeveynler, öğrencinin motivasyonunu artırmaya yönelik önlemleri hazırlamakla görevlidir. Öğretmenler, öğrencinin öğrenme hızına, ilgisine, ön bilgi düzeyine göre ödevler hazırlayarak, seçme şansı vererek, kaliteli ödevler için emek harcayarak öğrenci motivasyonunu yüksek tutarlar. Veliler ise evde uygun çalışma ortamı hazırlayarak, ilgilenerek, beklentisini yüksek tutarak öğrencinin motivasyonunu yükseltirler. Ödevler çoğunlukla okul dışındaki ev, kütüphane gibi ortamlarda, bazen okulda ders sürecinde veya sonrasında bireysel veya arkadaşlarla birlikte yapılır. Ödevler yeni konuya hazırlanmak, konuların tekrarı ve pekiştirilmesi, öğrenilen konuların gerçek hayatla ilişkisini kurmak, konular üzerinde derinlemesine bilgi elde etmek amaçlarına yönelik kullanılır (Hong ve Milgram, 2000).

Bu bölümde ev ödevlerinin, akademik başarı, motivasyon, sosyo-ekonomik durum, bireysel özellikler, aile desteği ve öğretmen davranışları ile arasındaki ilişkiler, bilimsel araştırma bulguları temel alınarak detaylı olarak açıklanmıştır. Ayrıca, ev ödevlerinin avantajları ve dezavantajları ile iyi bir ev ödevinde bulunması gereken özellikler üzerinde durulmuştur. Tüm bu incelemelerin amacı, farklılaştırılmış ev ödevinin gerekçesini bilimsel bulgular ışığında ortaya koyabilmektedir. Akademik çalışmalardan elde edilen bulgulara göre, tüm Dünya'da ve Türkiye'de mevcut uygulanan haliyle, ev ödevlerine eğitimin tüm paydaşları tarafından büyük önem atfedilmektedir. Buna rağmen beklenen düzeyde karşılığının alınamaması, ev ödevlerinin verimsiz bir öğrenme aktivitesi haline getirmektedir. Öğretmen, öğrenci ve ebeveynler tarafından harcanan emeğin karşılığında öğrenmenin arttığı veya artacağı beklenirken, araştırma sonuçları ödev yapma ile akademik başarı arasında çok az ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu alanda çalışan araştırmacıların, ödevlerin daha verimli hale getirilmesi için yaptığı önerilerden bazıları; ödevler her bir öğrencinin bilişsel kapasitesine göre ayarlanmalıdır, öğrencilerin ilgisini çekmelidir, üst düzey düşünme becerilerinin kullanılacağı tarzda olmalıdır, her öğrenci için kendi potansiyelini zorlayıcı olmalıdır, öğrenme düzeyine göre ayarlanmalıdır, grup çalışmasına imkan verecek biçimde ayarlanmalıdır, şeklindedir. Burada yer verilen ve metin içerisinde detaylı açıklamaları bulunan tüm bu önerilerin toplamı, öğrenci özelliklerine göre farklılaştırılmış ev ödevini işaret etmektedir. Mevcut haliyle ev ödevi uygulamasında ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik tedbirler tek tek uygulandığında, genel bir iyileştirme sağlayamayacağı söylenebilir. Ayrıca bu değişimler, öğretmen ve velilerde genel bir bakış açısı değişikliği de gerektirmektedir. Farklılaştırılmış ev ödevi uygulaması bir bütün olarak değişimin nasıl olması gerektiği konusunda yol gösterici öneriler sunmaktadır. Farklılaştırılmış ev ödevi, kolay bir yol değildir; kendini ve

çevreyi ikna etmekle başlar ve yoğun emek gerektiren başlangıç aşamaları içerir ama sonuçta tüm bu emeğe değecek öğrenme ürünleri ortaya çıkar. Tüm sınıfa ödev olarak dağıtılan testlerin ve okuma görevlerinin, öğrenciyi yormak, öğrenci motivasyonunu düşürmek, çocukla ebeveyn arasını açmaktan öte gitmediğinin bilinmesi gerekir. Mevcut ödev uygulamasında devam etmek, harcanan emeğin boşa gitmesi anlamına geldiğinden biraz daha çaba ile verimli sonuçların alındığı uygulamalar yapılabilir.

Ev Ödevinin Amaçları

Tek bir ödev türü yoktur, ödevler farklı amaçlarla düzenlenir ve buna göre de farklı uygulamalar içerir. Ev ödevlerinin hangi amaçlara göre verildiğine ilişkin literatürde birkaç sınıflama bulunmaktadır. Marzano, Pickering, Pollock (2001) ödevlerin pratik yapma ve hazırlama amaçlarına yönelik olduğunu belirtmektedir. Pratik amaçlı ödevler, öğrencin bildiği konular çerçevesinde düzenlenir. Bu tip ödevler, okulda konu öğretimi yapıldıktan sonra verilir. Hazırlama ödevleri ise öğrenciyi bir konuyu öğrenmeye hazır hale getirmek için ders öncesinde verilir. Vatterott (2018) ödevlerin veriliş amaçlarını biraz daha detaylandırarak beş gruba ayırmıştır. Bunlar; ön öğrenme, teşhis, anlamayı kontrol etme, pratik yapma ve işlemedir (yansıtma, uygulama, analiz, sentez). Epstein ve Van Voorhis (2001) ise ev ödevinin eğitim ortamında kullanım amaçlarını 10 başlık altında toplamıştır. Bunlar; uygulama, hazırlık, katılım, kişisel gelişim, ebeveyn-çocuk ilişkisi, ebeveyn-öğretmen iletişimi, akran etkileşimi, politika, halkla ilişkiler ve cezadır. Vatterott (2018) tarafından yapılan sınıflama olması gerekenlere, Epstein ve Van Voorhis (2001) tarafından yapılan sınıflama ise pratikte kullanıma odaklanmaktadır. Araştırmacıların tanımladığı sınıflamalara ilişkin açıklamalar aşağıda detaylı olarak verilmiştir.

1. Pratik Yapma: Pratik amaçlı ödev, sıklıkla başvuru ve orantısız olarak en büyük yüzdeyi oluşturan ödev türüdür. Okulda öğrenilen konuları pekiştirme, konu tekrarı yapma, konuda ustalaşma, sınava hazırlık yapmaya yönelik çalışmalardır. Matematik dersinde çözülen problemler, Türkçe dersindeki tekrar görevleri bu ödev türüne örneklerdir. Bu tür ödevlerin amacı, sınıfta öğrenilemeyen konunun öğrenilmesini sağlamak değil, konuyu pekiştirmektir. Pratik ödevler verilmeden önce öğrenme kontrolü yapılmalı, eksik ve yanlış öğrenmeler varsa bunlar tamamlanmalıdır. Öğrenilmeyen konuda öğrencinin ödev yapması, motivasyon düşüklüğü ve yanlış öğrenmeler ile sonuçlanır (Epstein ve Van Voorhis, 2001; Vatterott, 2018).

2. **Ön Öğrenmeyi Sağlama:** Ön öğrenmeyi sağlamaya yönelik ödevler öğrencilere dersten önce, yeni konu hakkında belirli düzeyde ön bilgiye sahip olunmasının sağlanması amacıyla verilir. Bu sayede öğrenciler derse konu hakkında bilişsel şemalar ile gelirler ve öğrenme bu şemalar üzerine inşa edileceği için süreçte bilişsel yük oluşmaz. Ön öğrenme konu hakkında okuma ve araştırma yapma biçiminde olabileceği gibi öğrencilerin ön bilgilerini açığa çıkarmaya yönelik aktiviteler de olabilir. Bu amaçla konuyla ilgili bildiklerini ve öğrenmek istediklerini bir kâğıda yazma şeklinde bir uygulama yapılabilir. Öğrenciyi konu hakkında düşünmeye yönlendirme de yapılabilir (Epstein ve Van Voorhis, 2001; Vatterott, 2018). Bu başlık altındaki uygulamalar, mevcut dersin eksiklerini tamamlayarak sonraki ders için hazır olmayı içerir. Eksik ödevlerin tamamlanması, konu eksiği olan yerlerin evde çalışılması için verilmesi bu kapsamdaki ödevlerdir.
3. **Teşhis:** Teşhis ödevi, öğretmenin öğretim planı yapmasına yardımcı olmak amacıyla verilir. Ödevler dönem veya ünite başında verilir ve ne kadar yapabildikleri gözlemlenir. Öğretmen, elde ettiği bilgilerle öğrencilerin düzeylerini görerek öğretim planlarında farklılaşmaya gider. Ders için başlangıç noktası da belirlenmiş olur. Öğrencilerin zaten bildiği konulara değil bilmediklerine odaklanır. Bu amaçla, klasik bilgi testleri kullanılabilmesi gibi öz değerlendirme araçları da kullanılabilir (Vatterott, 2018).
4. **Anlamayı Kontrol Etme:** Anlamayı kontrol etmeye yönelik ödev, öğrencilerin bir konuyu öğrenip öğrenmediklerini anlamaya yardımcı olmak için kullanılır. Kısa süreli birkaç özet soru verilerek öğrencilerin konuyu anlama düzeyleri belirlenebilir (Vatterott, 2018).
5. **Pratik Yapma:** Pratik ödevleri, kazanılan becerilerin gerçek yaşam ortamında uygulanmasını sağlamak, öğrencilere bilimsel düşünme becerilerini kazandırmak, süreçte derinlemesine öğrenmeyi sağlamak amacıyla verilir. Uzun süreli bu ödevler, proje yöntemiyle gerçekleşir (Vatterott, 2018).
6. **Katılım:** Öğretmenin aktif olduğu klasik sınıf ortamında derse katılım yapmaktan çekinen öğrencilerin katılımı ödevler aracılığıyla sağlanabilir. Fen dersinde deney yapma, yazma ödevlerinin sınıfta okunması, okuma çemberi ve proje uygulamaları bu amaçla kullanılabilir (Epstein ve Van Voorhis, 2001).
7. **Kişisel Gelişim:** Ödevler, sınıfta kazandırılması mümkün olmayan öğretim amaçlarının dışında kalan becerilerin öğretiminde de kullanılabilir.

tadır. Öğretmenlerce en sık vurgu yapılan ve bazen temel amaç olarak görülen beceri, sorumluluk bilinci kazandırmaktadır. Bunun yanında, zaman yöntemi, öz güven, başarıma duygusunu tatma, azim, planlı olma, düzenli çalışma alışkanlığı kazanma, araştırma becerileri öğrencilere ödevler aracılığıyla kazandırılacak özelliklerdir. Ödev yapma sürecini verimli hale getirmede yardımcı olan öz düzenleme becerilerinin kazandırılması da bu kapsama alınabilir (Epstein ve Van Voorhis, 2001).

8. Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi: Ödevler öğrenci ile ebeveynler arasındaki etkileşimi artırmaya yönelik olarak da verilebilir. Her verilen ödev ebeveynler kendi isteğiyle dahil olabilir veya hiç dahil olmaz. Ödev gereğinden fazla yardım, ödevleri kontrol etme gibi müdahaleler iletişimi artırmaktan çok bozucu etki yaparlar ve akademik başarıyı da düşürürler. Etkileşimi artırıcı ödevlerin özelliği aile katkısıyla yapılıyor olmasıdır. Fen dersinde evde yapılacak bir projede ailenin de katkı yapmasını istemek, aile üyeleriyle röportaj yapmak gibi ödevler bu amaca hizmet edecektir (Epstein ve Van Voorhis, 2001).
9. Ebeveyn -Öğretmen İletişimi: Özellikle bu iletişimi sağlamaya yönelik bir ödev biçimi bulunmamakla birlikte ödevin kendisi aslında öğretmenlerden ebeveynlere mesajdır. Ödevler sayesinde ebeveynler çocuklarının hangi konuları öğrendiklerini görebilirler. Bazı öğretmenler ödevlerin imzalanmasını ister, ödevlerin yapılma biçimlerine ilişkin sorular sorarlar (Epstein ve Van Voorhis, 2001).
10. Akran Etkileşimi: Öğrenme sosyal bir olgudur, en iyi akranlar arasındaki etkileşim sayesinde oluşur. Öğrenciler anlamadıkları bazı konuları akranlarından dinlediklerinde daha kolaylıkla öğrenebilirler. Akran etkileşimini artırmak için dönüşümlü grup çalışması içeren ödevler verilmelidir. Proje tabanlı öğrenme, akran etkileşimini sağlayan ödev uygulamalarından birisidir (Epstein ve Van Voorhis, 2001).
11. Politika: Epstein ve Van Voorhis (2001) politikayı ödev amacıyla vermekten çok ödev konusunda verilecek kararlara ailenin, okul yönetiminin ve öğretmenlerin birlikte katılması, sorumluluk alması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Çocukların çevre ile etkileşimini sağlamaya yönelik ödevler bu kapsama alınabilir. Okulun, bulunduğu bölgedeki halkla, öğrencilerin iletişimini artıracak proje temelli etkinlikler düzenlenmelidir.
12. Halkla İlişkiler: Toplumda, en çok ödevi veren okulun ve öğretmenin en iyisi olduğuna ilişkin bir algı vardır. Bu algıyı oluşturmak için okullar ve öğretmenler çok sayıda ödev vermeyi tercih ediyor olabilirler (Epstein ve Van Voorhis, 2001).

13. Cezalandırma: Her ne kadar öğretim araçlarının cezalandırma amacıyla kullanılmaması gerektiği bilinse de bazen öğretmenler, öğrencilerin derse olan ilgisizliklerini cezalandırmak amacıyla ödev verme yolunu tercih edebilmektedir. Bazı araştırmacılar kötü düzenlenmiş, zor ve çok sayıda ödevin zaten öğrencilere bir ceza olduğunu vurgulamaktadır (Epstein ve Van Voorhis, 2001).

Ev Ödevinin Avantajları ve Dezavantajları

Ev ödevinin, doğru koşullarda ve uygulama ilkeleri doğrultusunda verilmesi öğrenci açısından faydalı sonuçların elde edilmesine imkân sağlarken, yanlış kullanımı da öğrenciye zarar vermektedir. Ev ödevinin en önemli faydası, akademik başarı üzerine olumlu etkisinin bulunmasıdır. Ödev ile akademik başarı arasındaki ilişkinin çok yüksek olmadığını da vurgulamak gerekir. Ev ödevi ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan araştırmaların bulgularına göre, iki değişken arasında genelde pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır (Bas, Senturk ve Cigerci 2017; Cooper, Fan ve diğ., 2017; Robinson ve Patall, 2006). Ödevler öğrencilerin okulda öğrenilenler üzerinde derinlemesine öğrenmelerini ve konunun hayatla ilişkilendirilmesini sağlaması açısından da faydalıdır.

Ev ödevleri doğru biçimde yönetildiğinde, aile ile çocuk ve okul çalışmaları arasındaki bağın güçlendirilmesinde rol oynamaktadır. Ebeveynlerin çocuk için evde çalışma ortamı hazırlaması, ödev için gerekli kaynakları sağlaması, beklentilerini yüksek tutması ve bunu çocuğa yansıtması gibi durumlarda, öğrencinin ödev yapma motivasyonunda, ödev tamamlama davranışlarında belirgin artışlar görülmektedir. Ödevde destek açısından bu seviyede kalan ebeveyn- çocuk etkileşimi, sosyal bağların da güçlenmesinde aracılık etmektedir (Núñez ve diğ., 2019). Ödevler ebeveyn ile okul arasındaki bağın güçlendirilmesi ve artırılmasında da aracılık rolü üstlenmektedir.

Ev ödevi yapmak birçok bilişsel ve sosyal becerinin edinilmesine aracılık yapar. Öğretmen, öğrenci ve velilere ödev vermenin amacı sorulduğunda alınan cevaplarda ilk sırada tekrar ve pekiştirme gibi akademik amaçlar, ardından sorumluluk duygusunun kazandırılması gelmektedir (Xu, 2005; Warton, 1997). Ödev yapmak öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejilerini kullanma becerilerini artırmaktadır. Öğretmenler, ev ödevleri için hedefler ve beklentiler belirleseler de öğrenciler planlama, dikkat dağıtıcı etkenlerle başa çıkma, zor ödevleri başarmada ısrar etme, çevreyi düzenleme, istenmeyen duyguların üstesinden gelme ve öğrendikleri üzerinde yansıtma gibi öz-düzenleyici davranışları uygulayarak ödevlerini

bağımsız olarak tamamlarlar. Sayılan tüm bu öz düzenleme stratejileri, okul dışı görevleri yerine getirirken yapılan pratikler sayesinde gelişir (Ramdass ve Zimmerman, 2011; Xu ve Wu, 2013).

Ev ödevlerinin en önemli faydalarından birisi, öğretmenlere öğrencinin akademik gelişimi hakkında bilgi sunmasıdır. Öğrenci merkezli eğitim kapsamında faydalanılan bir ödev tekniği olan rubrikler, özellikle akademik gelişimi izlemek için tercih edilirler. Öğretmen, öğretim yılı süresince ödevlerdeki gelişimi ve değişimi izleyerek öğrenci hakkında bilgi edinir. Ödevler aynı zamanda hataların, yanlış anlamaların ve kavram yanlışlarının tespit edilmesinde de işe yarar. Ödev kontrolü sırasında yapılan tespitle, varsa eksikliklerin giderilmesi ve kavram yanlışlarının düzeltilmesi için ek öğretimler düzenlenebilir.

Ödevler doğru kullanıldığında, tıpkı tersyüz edilmiş sınıf uygulamasında olduğu gibi öğrenme görevlerine dönüştürülebilir. Ters yüz edilmiş sınıf uygulamasında temel kavramsal öğrenmeler, verilen görevlerle okul dışı zamanda gerçekleşir. Ödevler farklılaştırılmış öğretim kapsamında, ön öğrenme eksikliklerinin tamamlanması, hızlı öğrenen ve konuyu zaten bilen öğrencileri için derinleşmesine öğrenme görevleri verilmesinde tercih edilmektedir.

Ev ödevleri öğrencilerde, başkalarının yardımı olmadan kendi kararlarını alabilme ve hayatını yönetme becerisinin gelişmesini sağlar. Okuldaki öğrenme ortamı çoğunlukla öğretmen direktifleri yoluyla yürüdüğü için, sınıf için akademik faaliyetlerde bağımsız hareket edebilme becerisini kazandırmak güçtür. Ödevler ise kendi başına, öğretmen kontrolü ve desteği olmadan yapılması gereken görevler olması nedeniyle bağımsız karar alabilme becerisinin gelişimine yardımcı olur. Bu nedenle, ebeveynlerin çocuğa ortam sağlama ve psikolojik destek verme dışında ödev konusunda ek destekler vermemesi, aşırı kontrolcü davranmaması daha uygundur. Ebeveynin gereğinde fazla müdahalesi, öğrencinin hem akademik hem de bilişsel açılarından kazanımlarını engeller.

Ev ödevinin yukarıda açıklanan avantajlarının yanında çoğu yanlış uygulamalardan kaynaklı birçok dezavantajı bulunmaktadır. Ev ödevinin sosyal adaletsizliği veya sosyal sınıflar arasındaki eşitsizliği derinleştirme ihtimali bulunmaktadır. Ev ödevinin yapılması gereken zamanda küçük kardeşine bakmak, ev işlerini yapmak gibi ek ev görevi olan genelde sosyo-ekonomik durumu düşük öğrenciler, ödevlerini tamamlayamamaları nedeniyle akranlarının gerisinde kalmaktadır. Bazı çocuklar ise ailelerine ekonomik destek olmak için okul dışı zamanlarda yarı zamanlı işler yapmaları nedeniyle ödevlerine yeterince zaman ayıramamaktadır (Pendergast ve diğ., 2018). Ödev yapamamak okul terklerin nedenleri arasında yer almakta, hatta bazı durumlarda ödevi tamamlama okul terki önlemede koruyucu bir faktör olarak kullanılmaktadır (Reschly ve Christenson, 2006).

Ev ödevleri, sayısının çok olması, ödevin zorluk derecesinin öğrenci potansiyeli üzerinde olması gibi durumlarda öğrenci ile ebeveynler arasındaki gerginliğin artmasına, iletişim problemleri yaşanmasına yol açmaktadır. Sayılan iki nedenin, çoğunlukla ebeveynlerin ödev üzerinde daha çok zaman ayırmak durumunda kalmalarına yol açması, gerginliğin de artmasına neden olmaktadır. İşten gelen ve dinlenmek isteyen ebeveynler, bu zamanlarını ödevde ayırdıklarında çocuklar üzerinde daha fazla baskı yapmaktadır. Aileler en çok zamanı, öğretmenler ödevi yeterince açıklamadıklarında, öğrenci konuyu öğrenememişse, ödev okulda öğrenilenlerle ilgili olmadığı ve ebeveyn konuyu bilmediğinde harcamaktadır. Bunun yanında ebeveynlerin, eğitim durumunun yetersizliği nedeniyle ödev için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamaları da stres kaynağı olabilmektedir. Göçmen ailelerde benzer bir durum ebeveynlerin yeterli dil bilgisine sahip olmamalarından kaynaklanmaktadır (Markow, Kim ve Liebman, 2007; Moe ve diğ., 2020; Pressman, ve diğ., 2015).

Ev ödevleri genelde orta seviye öğrenciler hedeflenerek tasarlandığından, ödevi tamamlamak için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmayanlarla, konuda uzmanlaşmış olan öğrenciler yeterince faydalanamazlar. Konuyu anlamama, yavaş öğrenme gibi nedenlerle verilen ödev kendisi için zor gelen düşük yetenekli öğrencilerin ödevde ayırdıkları zaman ile ödev başarısı arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Konuyu zaten bilen öğrenciler için ev ödevleri sadece zaman kaybına yol açmaktadır (Keane ve Heinz, 2019; Trautwein ve Köller, 2003).

Öğrencilere genelde, öğrenme hızı, ilgi, zekâ alanı gibi özellikleri açısından kendilerine uygun olmayan ödevler verilmesi durumunda motivasyonları düşmektedir (Hong, Milgram ve Rowell, 2004). Verilen ödevleri yapmak için öğrenci hazır bulunuşluğunun yetersiz kalması, hayal kırıklığına ve okula karşı olumsuz tutumlara yol açabilmektedir. Tam tersine bireysel farklılıklara göre düzenlenmiş ödevler, öğrencinin öğrenme sürecinin tüm öğelerine ilişkin tutumunu olumlu yönde etkilemektedir (Hong, Milgram ve Rowell, 2004).

Öğrenci özellikleri, beklentileri, motivasyonu dikkate alınmadan verilen ev ödevleri öğrenciyi kopya çekmeye/aşırmaya yönlendirebilmektedir. Düşük motivasyonlu öğrenciler için uygun açıklaması olmayan, çok sayıdaki ödevler, kopya çekmeye başlamak için uygun nedenler olarak görülmektedir (Šprajc ve diğ., 2017). Kopya çekmenin bir boyutu da ödevin ebeveynler tarafından yapılmasıdır. Ödevler zor olduğunda aileler çocuklarının ödevlerini yapma yolunu seçebilmektedir. Bu durumun öğrenciye akademik açıdan faydası olmamasına rağmen, özellikle düşük yetenekli çocuklarda sıklıkla başvurulan bir yoldur.

Gereğinden fazla ev ödevi çocuğun, spor, arkadaşlarıyla oynamak, kitap okumak, eğlenmek gibi aktivitelere ve toplumsal etkileşim içeren çalışmalara katılımı-

nı engelleyebilmektedir. Bu tür faaliyetlere katılmanın bilişsel, sosyal ve kültürel açıdan gelişim için en az akademik çalışmalar kadar etkisi bulunmaktadır (Cooper, Robinson ve Patall, 2006).

Ev ödevi, her ne kadar öğretmenlere öğrencilerin gelişimleri hakkında bilgi verse de sürecin kontrol dışında gerçekleşmesi çeşitli şüphelere yol açmaktadır. Ödevleri gerçekten kimin yaptığının bilinmemesi, ödevler üzerinden yapılan değerlendirmelerde de şüpheye düşülmesine neden olmaktadır. Bunun yanında, erişilen kaynakların doğruluğu, hata yapılıp yapılmadığı gibi sorunlar da bulunmaktadır. Ödevler kontrol ediliyor olsa dahi tüm hataların farkına varabilmek oldukça zordur (Blazer, 2009).

Ev Ödevinin Akademik Başarıya Etkisi

Ev ödevinin akademik başarı üzerine etkisine ilişkin öğretmen ve ebeveynler yüksek beklenti içerisinde. Ev ödevi ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan bilimsel araştırmalar, beklenenden farklı yönde sonuçlar göstermektedir. Alanda uzun yıllara dayanan sayısız araştırmalar üzerinde yapılan meta-analiz çalışmaları ile büyük örneklemeler üzerinde yapılan araştırmaların sonuçları; ev ödevine harcanan zaman ile akademik başarı arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Fan ve diğ. (2017) ABD, Avrupa ve Asya örneklemelerinde sadece matematik ve fen derslerine ilişkin araştırmalar üzerine yaptıkları meta-analiz çalışmasında, ev ödevi süresi ile akademik başarı arasında pozitif yönde düşük düzeyde ($r=22$) ilişki tespit etmişlerdir. Cooper, Robinson ve Patall'ın (2006) ABD örneğinde tüm dersler üzerinde yaptıkları çalışmada ise yine pozitif yönde düşük düzeyde ($r=24$) anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Baş, Şentürk ve Cığerci (2017) Türkiye'den de araştırmaların bulunduğu meta-analiz çalışmalarında, düşük seviyede anlamlı bir etkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eren ve Henderson (2011) ABD'de geniş veri tabanı üzerinde yaptıkları araştırmada, ödev süresi ile akademik başarı arasında zayıf ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ödev yapma ile akademik başarı arasındaki ilişkinin düzeyi, öğrenim kademelerine göre farklılık gösterebilmektedir. Cooper, Robinson ve Patall (2006), iki değişken arasındaki ilişkinin ortaokul ve lisede, ilkokula oranla daha güçlü olduğunu saptamıştır. Bu farkın kaynağı olarak öne sürülen nedenlerden birisi, küçük öğrencilerin dış ortamdaki dikkat dağıtıcıların daha fazla etkisinde kalması ve ödev için ayırdıkları sürenin verimsiz geçerek uzamasıdır. Bir diğer nedense, yaşı büyük öğrencilerin daha verimli ders çalışma alışkanlıklarına sahip olmalarıdır. Büyük öğrenciler, kendi öğrenmesini kontrol etme, eksiklerini belirleme ve ihtiyaç duyduğu noktalara yoğunlaşabilme beceri-

sine sahiplerdir. Özyıldırım (2021), TIMSS verileri üzerinde yaptığı analizde ödev sıklığı ile akademik başarı arasında düşük düzeyde ilişki bulunduğu, bu ilişkinin sekizinci sınıflarda daha yüksek iken dördüncü sınıflarda zayıf olduğu sonucuna ulaşmıştır. Fan ve diğ. (2017) farklı olarak lise ve ilkokulda etkileşimin ortaokuldan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yazarlar bu sonucu, sadece matematik/fen alanlarındaki ödevlere ilişkin araştırma sonuçları üzerinde çalışmış olmalarına bağlamaktadır. Özellikle ilkokulda daha kısa ve pratik olan matematik ödevleri daha iyi sonuçlanmış olabilir. Ödevler üzerine tespit edilen bir diğer bulgu da, ödevin tamamlanmış olmasının ödev için harcanan zamandan çok daha fazla etkili olduğudur (Fan ve diğ., 2017; Cooper ve diğ., 1998). Yaş gruplarına göre akademik başarı göz önüne alınarak, ödev için günlük olarak ayrılması gereken süre değişmektedir. Cooper (Cooper ve diğ., 2006; Cooper, 2015) tarafından yapılan araştırmalarda, ortaokul öğrencilerinde bir saat ödev yapmanın akademik başarıyı arttırdığı, bu süre iki saate kadar çıkarıldığında kısmen de olsa gelişme yaşandığı ama iki saatten sonra hiçbir fayda sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Eren ve Henderson (2011), sekizinci sınıflarda günlük bir saatten fazla ödev vermenin başarıyı düşürme yönünde etki ettiğini, sadece matematik dersinde farklı olarak üzerine bir saat daha ödev süresinin ek başarı getireceği vurgulamaktadır. Lise öğrencilerinde ise günlük iki saatin başarıyı artırdığı, daha fazla sürenin ise düşürdüğü görülmektedir (Cooper ve diğ., 2006; Cooper, 2007). Buradan hareketle, az ve kaliteli ödevin akademik başarı üzerine etkili olduğu, fazla ödevin ise tam tersine başarıyı düşürdüğü, ödev yaparak geçirilen süreden çok ödevi başarıyla tamamlamanın etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Ev Ödevlerinde Başarıyı Etkileyen Faktörler

Ev ödevlerinde başarıyı etkileyen faktörler, aile yardımı, sosyo-ekonomik durum, motivasyon, bireysel farklılıklar ve öğretmen davranışı başlıkları altında incelenmiştir.

Ailenin Ev Ödevine Yardımı

Ev ödevlerine ailelerin fazladan yardım etmesi, hem bir sorunun göstergesi hem de sorunların kaynağı olarak tüm toplumlarda varlığını sürdürmektedir. Ebeveynlerin eğitim faaliyetlerine aktif olarak katılımı ile akademik başarı arasındaki ilişkide net bir yön bulunmamaktadır. Ebeveynlerce yürütülen bazı aktiviteler akademik başarıya olumlu yansırken bazıları ya etki etmemekte ya da olumsuz olarak etkilemektedir. Ebeveynin çocukla okul hakkında konuşması, ona eğitim için gerekli olanakları sunması, eğitim konularında bilimsel boyutta tartış-

ması, akademik başarı beklentisini yüksek tutması, eğitime değer vermesi akademik başarıyı olumlu etkileyen faktörler iken ödevde yardım etme, ödev kontrolü yapma, baskı uygulama, akademik başarıyı düşürmektedir. Ailenin okulla iletişim içerisinde olmasının da net bir katkısından söz etmek mümkün değildir. Okulla iletişimin bazı araştırmalarda akademik başarıyı artırdığı sonucuna ulaşılırken, bazılarında ise düşürdüğü sonucu elde edilmiştir (Boonk, Gijsselaers, Ritzen ve Brand-Gruwel, 2018). Ev ödevine yardım ile akademik başarı arasında ilişkiye yönelik yapılan meta-analiz çalışmalarında farklı sonuçlara ulaşmasına rağmen, iki değişken arasında ilişkinin olmadığı veya olumsuz olduğu sonuçları daha fazladır. Castro ve diğ., (2015), Jeynes, (2005), Jeynes (2007), Kim, (2020); Kim ve Hill, (2015), Tan, Lyu ve Peng (2020) tarafından yapılan araştırmalar ilişki olmadığı, Barger ve diğ. (2019), Hill ve Tyson (2009), Boonk ve diğ. (2018), Fernández-Alonso ve diğ. (2022) tarafından yapılan araştırmalar olumsuz etkisi yaptığı, Jeynes (2003), Patall, Cooper ve Robinson (2008) tarafından yapılan araştırmalarda ise olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fernández-Alonso ve diğ. (2022) PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) verileri üzerinde yaptığı çalışmada ailenin ödev için yardım etme süresi ile akademik başarı arasında negatif ilişki tespit etmiştir. Araştırmacı bu sonuca iki temel bakış açısı üzerinden açıklama getirmiştir. Bunlardan birincisine göre, ödev için yardım arama, akademik açıdan düşük başarı göstermenin bir sonucudur. Öğrenci derslerde düşük başarı gösterdiğinde, öğretmen ve öğrencinin kendisi evde ebeveyn desteği için taleplerini artırmaktadır. Öğrenciler motivasyon düşüklüğü yaşadığında, akademik performansı düştüğünde velilerin sürece müdahil olmalarında artış görülmektedir. Dolayısıyla ödev yardımına en çok ihtiyaç duyanların zaten akademik açıdan başarısız öğrenciler olması yardım süresi ile akademik başarı arasındaki negatif ilişkiye açıklama getirmektedir. İkinci bakış açısı, ebeveynlerin nasıl yardımcı oldukları üzerine odaklanmaktadır. Ebeveynin öğretme becerisinin düşük olması veya yeterli akademik bilgiye sahip olmaması sürecin uzamasına neden oluyor olabilir. Uzun geçen sürelerde öğrencinin öğrenmeden sonuçlanmış çabalar sergilenmesi, süre ile akademik başarı arasındaki ilişkinin negatif olmasına yol açabilir. Bunun yanında, artan yardımla birlikte velinin eleştirel ve stresli tutumu öğrenci üzerinde baskının artmasına yol açarak, bunun da kaygının ve olumsuz duyguların artmasına yol açması sonucu başarısızlığına neden olmuş olabilir.

Ailenin direk yardımı ve ödevi kontrol etmesi başarıyı olumsuz etkilemesine rağmen, ödev konusunda öğrenci motivasyonunu artıran veli davranışları da bulunmaktadır. Ebeveynlerin müdahale etmeden destek olması, ödev yapılması için uygun koşulları sağlaması, özerlik tanınması ve beklentilerini yüksek tutması öğrencilerin motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir (Núñez ve diğ., 2019).

Öğretmen ve ebeveynlerin ödevle yükledikleri anlam ile öğrencilerin yükledikleri anlam arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bunun yanında ödevlerdeki başarısızlıkların kaynakları da bu gruplar için farklılaşmaktadır. Ödev vermenin çok sayıda amacı olmasına rağmen, öğretmenler genelde okul öğrenmelerini destekleme ve öğrencilerde sorumluluk bilinci kazandırmaya odaklanmaktadır (Gu ve Kristoffersson, 2015; Özenç, 2020; Xu ve Yuan, 2003). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu pratik yapma amaçlı, genelde hatırlama, yazma gibi düşük bilişsel kapasite kullanımı gerektiren ödevler vermeyi tercih etmektedir. Öğretmenler nadiren bir konuda araştırma yapma, grupla proje üretme gibi üst düzey düşünme becerilerinin kullanılabileceği gerçek yaşam problemleri içeren ödevlere yönelmektedir (Özenç, 2020; Sidhu ve Fook, 2010). Bu şekilde düşük bilişsel beceri kullanımı gerektiren ödev vermelerinin temelinde yatan düşünce, sınıfta zaten öğretilmiş olan bilgi pekiştirildiğinde, tekrar ve alıştırmalar yoluyla beceri yeterliliği artırıldığında öğrencilerin öğrenmesine daha faydalı olunacağı algısıdır (Gu ve Kristoffersson, 2015). Öğretmenler ödevlerin öğrencileri geliştirdiğine inandıkları için ödev vermeye devam etmekte (Özer ve Öcal, 2013). Bu şekilde verilen ödevler yapılmadığında ise öğretmenler bunu öğrenci motivasyonunun düşük olmasına ve evde ebeveynler tarafından yeterli destek sunulmamasına bağlamaktadır (Gu ve Kristoffersson, 2015). Öğrencilerin ev ödevine yönelik deneyimleri ve tutumları üzerine yapılan araştırmaların bulguları, ödevle ilgili motivasyon ve çabanın, ödevin kalitesi ve verilen dönütlerin türünden etkilendiğini göstermektedir (Trautwein ve Lüdtke, 2008). Öğrenciler sınıfta yaptıklarının aynı veya benzeri ödevlerin gerekliliğini anlamakta güçlük çekmekte ve bunları yapma konusunda motive olamamaktadır (Gu ve Kristoffersson, 2015). Öğrenciler, sıkıcı bulmaları ve ödevle ilgili olumsuz duygulara sahip olmaları nedeniyle ödevlerini tamamlamak istememektedir (Xu, 2013). Öğrenilenlerin pekiştirilmesi için tekrar önemli olmakla birlikte, bunun monoton ve birbirine benzeyen basit testler ve aktiviteler yoluyla olması öğrencinin ödevle verdiği değeri düşürmektedir. Bu tür ödevler, öğrenciler tarafından sıkıcı ve anlamsız olarak algılanabilmekte, bu da onların ödev yapma motivasyonlarını ve istekliliklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle ödevler, çocuklar için anlamlı ve değerli olacak biçimde çeşitlendirilmiş, ilgilere göre düzenlenmiş, esnek, seçme şansının verildiği tarzda olmalıdır (Bempechat, 2004).

Veliler ve öğretmenler, okul dışı zamanda yapılan aktiviteleri önem sırasına koyduklarında ilk sıraya ödevlerin yerleştirmekte ve bu doğrultuda hareket etmektedirler. Öğrenci ne yapmak istiyorsa önce ödevini tamamlamalı, sonra zaman kalırsa çok istediği aktiviteyi yapmalıdır. Öğrenciler için ödev, okul dışında yapmak istedikleri sıralamasında ya ortada ya da dibe yakın bir yerdedir. Ebeveynlerin ve

öğretmenlerin sıraladığı şekliyle asla birinci sırada değildir. Hatta tüm diğer okul çalışmalarıyla karşılaştırıldığında da ödev en altta yer almaktadır. Öğrenciler için ödevin sırası, ödev sıkıcı ve anlamsız olarak algılandığında normalden çok daha altlara inmektedir. Bu nedenle öğretmen ve ebeveynler çocukların bakış açısını anlamalı, daha anlamlı ve motive edici ödevler vermelidir. Anne ve babalar çocuklarıyla birlikte ödev ve diğer aktiviteleri için haftalık plan oluşturmalarıdır. Eğer çocuklar sevdikleri aktiviteler için yeterli zaman kaldığını görürlerse ödevde daha çok motive olabilirler (Xu ve Yuan, 2003).

Sosyo Ekonomik Durum

OECD'ye (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) göre sosyo ekonomik durumu düşük, dezavantajlı durumdaki aileler, çocuklarına ev ortamında yeterli öğrenme kaynakları sunamamaktadır. Ayrı bir oda, sessiz bir çalışma ortamı, ödev için bilgisayar, hızlı internet bağlantısı, çalışma masası, eğitim programları, kaynak kitaplar gibi öğrenmeye destek olan kaynaklar birçok aile için lüks durumdadır. Buna ek olarak, bu tür dezavantajlı ailelerde anne ve babanın eğitim durumu da düşük olmaktadır. Dolayısıyla, dezavantajlı durumdaki öğrenciler ödev yapmak için uygun ortam ve kaynakların bulunmaması, ailenin yardım için yeterli eğitim düzeyine sahip olmaması veya ek dış akademik destek için ekonomik imkanlarının da yeterli olmaması gibi nedenlerle, ödevlerini yapmak için ihtiyaç duydukları desteği evde bulamayabilmektedir. Ödev yapma davranışı ile sosyo-ekonomik durum arasındaki ilişkiyi OECD tarafından yapılan PISA sınavı sonuçlarında net olarak görmek mümkündür. PISA 2012 verilerine göre, araştırmaya katılan ülkelerde 15 yaş öğrenciler ortalama haftada beş saat ödev yapmaktadır. Ödev süresi bazı ülkelerde üç saate düşerken bazılarında 15 saate kadar çıkmaktadır. Çalışmaya katılan tüm ülkelerde sosyo-ekonomik durumu yüksek öğrenciler, düşük olanlara kıyasla ödev yapmaya daha fazla zaman ayırmaktadır. Avantajlı durumdaki öğrencilerin haftalık ayırdığı ortalama süre 5.7 saat iken dezavantajlı öğrencilerin 4.1 saattir. Avantajlı durumdaki öğrenciler, dezavantajlı akranlarına göre evde ödev yapmak için daha iyi koşullara sahiptir ve ebeveynlerinden eğitimin önemi, okul için yapılması gereken görevler konusunda daha fazla pozitif mesajlar almaktalar. Buna ek olarak, öğretmenlerin ödev yapma konusundaki beklentileri de sosyo ekonomik duruma göre farklılaşmaktadır. Öğretmenler, düşük sosyo-ekonomik duruma sahip öğrenciler söz konusu olduğunda beklentilerini düşürebilmektedir. Düşük beklenti, daha kolay ödevler verme, daha az sonuç kontrolü olarak pratiğe yansımakta, bu da dolaylı olarak başarıyı düşürmektedir. Ödev yapma süresi açısından okul türüne göre de farklılaşma bulunmaktadır. Avantajlı öğrencilerin gittikleri zengin bölgelerdeki okullarda daha uzun süre ödev yapılırken,